

*Дуцкірідзе Максим Сергійович, заступник
Голови Національної поліції -
начальник Головного слідчого
управління, кандидат юридичних
наук*

РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ КОРУПЦІЙНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ СЛІДЧИМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ

Удосконалення боротьби зі злочинністю становить пріоритетний напрямок розвитку будь-якого цивілізованого суспільства. Для сучасної України корупція набула характеру реальної загрози національній безпеці, яка перешкоджає проведенню ефективної правоохоронної та соціальної політики, дискредитує публічні інститути в очах населення України та міжнародної спільноти. За цих обставин боротьба з корупційними правопорушеннями набуває найбільшого значення - збереження української державності та цілісності української нації.

Євроінтеграційні процеси в Україні ускладнені багатьма внутрішніми проблемами, вирішення яких вимагає невідкладного пошуку в законотворчому процесі, в наукових доробках, оптимізації боротьби з корупцією. Зокрема, з метою ефективної євроінтеграції антикорупційного законодавства є необхідним дотримання положень Резолюції (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією». Слід зазначити, що запропоновані зміни також кореспондуються з положеннями Концепції реформування кримінальної юстиції в Україні, схваленої рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року і затвердженої Указом Президента України від 08 квітня 2008 року № 311/2008.

Згідно з приміткою до статті 45 Кримінального кодексу України та статті 216 Кримінального процесуального кодексу України за Національною поліцією України встановлено підслідність корупційних кримінальних правопорушень за статтями 262, 308, 312, 313, 320, 357, 364¹, 365², 366¹ 368³, 368⁴, 368⁵ Кримінального кодексу України.

Відповідно до статистичних даних Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінальних корупційних правопорушень встановлено, що слідчими Національної поліції України у 2016 році закінчено досудове розслідування 1066 кримінальних правопорушень, з них до суду з обвинувальним актом - 1043, учинених в складі ОГ та ЗО - 29, тяжких та особливо тяжких - 546; у 2017 році - 1709, з них до суду з обвинувальним актом - 1674, учинених в складі ОГ та ЗО - 30. тяжких та особливо

Рік	Фінансово-кредитна система	Банківська система	Паливо-енергетичний комплекс	Агропромисловий комплекс	Освіта	Охорона здоров'я	Транспорт	Підприємства оборонно-промислового комплексу	Бюджетна система	Сфера земельних відносин	Приватизація	Охорона довкілля
2016	7	16	43	25	129	64	27	0	157	72	0	27
2017	87	83	64	45	174	75	25	10	270	110	3	18
2018	13	96	103	49	143	85	32	5	393	152	4	21
10 місяців 2019	11	111	25	41	122	63	39	5	298	101	2	16

Незважаючи на той факт, що триває антикорупційна реформа, досі залишаються відкритими питання вдосконалення системи й механізму запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції України. Найбільш небезпечним та латентним корупційним проявом, а, отже, одним з основних видів злочинів у сфері службової діяльності, який містить найбільш характерні ознаки, притаманні корупції, є незаконне збагачення.

28 листопада 2019 року набрав чинності Закон України № 263-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо конфіскації незаконних актів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і покарання за набуття таких активів», яким доповнено новою статтею 368⁵ (Незаконне збагачення) Кримінальний кодекс України, якою встановлено настання відповідальності за набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активів, вартість яких більша ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян перевищує її законні доходи.

У той же час, на нашу думку, ужита у диспозиції частини першої статті 368⁵ Кримінального кодексу України юридична конструкція «... перевищує її законні доходи ...», тобто, доходи особи, уповноваженої на виконання функцій

Зважаючи на те, що фактично таким періодом може бути місяць, рік, увесь строк перебування особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на посаді, з'ясувати алгоритм розрахунку розміру (вартості) відповідних активів у контексті наявності/відсутності у діяннях відповідної особи ознак незаконного збагачення буде вкрай складно.

При цьому констатація факту наявності в діяннях винної особи усіх ознак складу злочину, передбаченого статтею 368⁵ Кримінального кодексу України визначається із набуттям особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активів, вартість яких більша, ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, перевищує доходи саме вищезазначеної особи. Відповідно, доходи, скажімо, членів сім'ї особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які на законних підставах отримують високий дохід, при встановленні ознак складу злочину у вигляді незаконного збагачення у діяннях відповідного суб'єкта, не будуть братися до уваги. Отже, може мати місце ситуація, коли до кримінальної відповідальності буде притягнуто особу, уповноважену на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, яка хоч і набула у власність активи, вартість яких більша ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, перевищує її законні доходи, однак придбання таких активів відбувалося, у тому числі та/або виключно за рахунок доходів членів її сім'ї.

Безумовним позитивом нового Закону є прагнення законодавця до оптимізації та пошуку процесуальних шляхів боротьби з корупцією з інтегрованим підходом щодо імплементації антикорупційного законодавства.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України прийнятий Верховною Радою України від 13.04.2012 №4651-VI [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією» [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_845.
3. Закон України «Про запобігання корупції» [Електронний ресурс] - Режим доступу: